ÎNGĂLBENIREA AURIE A FRUNZELOR VIȚEI-DE-VIE

(*FLAVESCENCE DORÉE*) — Partea a III-a

Frumusețea înșelătoare a toamnei: un semnal de alarmă

Toamna, vița-de-vie își ia rămas-bun de la sezon în culori de sărbătoare: galben-auriu la soiurile cu struguri albi, roșu aprins, vișiniu și violaceu la cele cu struguri colorați. Privitorul vede un tablou. Specialistul vede, de fapt, un document, în care se citește starea de sănătate a fiecărui butuc. Tocmai aici stă capcana. Simptomele flavescenței aurii (*Flavescence dorée*) sunt aceleași culori ale toamnei, doar că apar unde nu trebuie, cum nu trebuie și, adesea, mai devreme decât ar trebui.

În octombrie 2026 am fotografiat câteva plantații din Austria, țară care a trecut deja de la avertisment la luptă organizată. Aproape în aceeași perioadă, Croația și-a reînnoit, la nivel de minister, alarma privind boala. Ambele exemple au un singur rost în acest articol: să ne arate, ca într-o oglindă, ce nu facem încă în România.

Fig. 1. Plantație în octombrie: alături de îngălbenirea și înroșirea firească a frunzișului, unii butuci se detașează prin frunze vișiniu-închise.

Foto: Mirela Heizer ©, Austria, octombrie 2026

Croația: ministerul trage semnalul de alarmă

La 4 octombrie 2026, autoritățile agricole croate au reînnoit avertismentul privind flavescența aurie, numită în croată „zlatna žutica vinove loze” (Croatia Week). Până la sfârșitul anului 2025, boala fusese confirmată în 14 județe și în orașul Zagreb. Mesajul Ministerului Agriculturii nu se adresează

doar marilor producători, ci tuturor celor care dețin viță-de-vie: viticultori comerciali, amatori și oameni care au doar câțiva butuci lângă casă. Se cer: verificarea periodică a plantațiilor, eliminarea și distrugerea butucilor infectați, combaterea vectorului și anunțarea autorităților la orice suspiciune. Avertismentul subliniază explicit că viile neîngrijite și cele abandonate le infectează pe cele vecine.

Dincolo de avertisment, merită reținut faptul că statul croat nu s-a oprit la recomandări. Prin Ordinul (Naredba) publicat în Monitorul Oficial croat NN 154/2025, din 19 decembrie 2025, Ministerul finanțează de la bugetul de stat defrișarea viilor neîngrijite sau infectate, prin intermediul autorităților locale, acolo unde proprietarul este necunoscut, de negăsit sau nu mai poate întreține plantația. Lucrările plătite includ scoaterea butucilor cu tot cu rădăcini, frezarea solului, iar după caz, curățarea vegetației lemnoase adiacente și îndepărtarea spalierului.

Austria: de la observație la obligație

În Austria, boala se numește „Goldgelbe Vergilbung". În Burgenland și Stiria s-a extins deja pe suprafețe mari, iar plantații întregi au trebuit defrișate. În august 2026, flavescența aurie a fost confirmată pentru prima dată și în Austria Inferioară (Niederösterreich), în districtul Bruck an der Leitha (der Winzer, 13.08.2026). Președintele Camerei Agricole a Austriei Inferioare, Johannes Schmuckenschlager, a rezumat situația într-o frază pe care ar trebui să o înțeleagă orice viticultor: „Nu putem combate boala direct, dar îi putem frâna răspândirea."

Frâna are, în Austria Inferioară, formă de lege. Regulamentul (Verordnung) intrat în vigoare la 3 iunie 2026 și valabil până la 31 decembrie 2028 prevede (LK Niederösterreich):

- cel puțin două tratamente insecticide împotriva cicadei *Scaphoideus titanus*, între mai și iulie, cu produse omologate; obligația revine proprietarului, arendașului sau uzufructuarului;
- evidența tratamentelor și păstrarea facturilor de achiziție a produselor de protecția plantelor timp de trei ani, inclusiv pentru utilizatorii neprofesioniști;
- anunțarea imediată a oricărei suspiciuni;
- defrișarea butucilor simptomatici în cel mult două săptămâni de la confirmare, iar a întregii parcele, dacă sunt afectați peste 20% dintre butuci;
- posibilitatea instituirii unei zone-tampon de până la 5 km în jurul focarelor confirmate;
- amenzi de până la 30.000 €, respectiv 60.000 € în caz de repetare.

În Burgenland, după ce larvele au devenit adulte și tratamentele nu mai au efect în sezonul curent, autoritățile au mutat accentul pe inspectarea sistematică a viilor, inclusiv a vițelor din grădini și de pe bolți și pe defrișarea rapidă a butucilor bolnavi. Fiecare butuc eliminat micșorează baza de la care boala se poate răspândi mai departe (Regionews).

Fig. 2. În prim-plan, rânduri de butuci tăiați până la tulpină și arși; în fundal, plantațiile încă înfrunzite.

Foto: Mirela Heizer ©, Austria, octombrie 2026

România: între tăcere și necunoaștere

În România, cadrul instituțional există. Autoritatea Națională Fitosanitară (ANF) a convocat la 3 iunie 2026 o întâlnire de lucru pentru o abordare unitară la nivel național, la care au participat ONVPV, ONIV, stațiunile de cercetare viticolă, ICDVV Valea Călugărească, ISTIS, Laboratorul Central pentru Controlul Calității și Igienei Vinului și universitățile cu profil viticol (ANF, 4.06.2026). A urmat masa rotundă de la Odobești, din 8 septembrie 2026. La 21 septembrie 2026, ANF a revenit cu precizări după reacțiile viticultorilor (ANF, 21.09.2026): diagnosticul nu se poate pune „din ochi", ci numai prin analiză de laborator; eliminarea plantelor infectate, combaterea vectorului și menținerea plantației într-o stare fitosanitară corespunzătoare sunt responsabilitatea viticultorului; orice suspiciune se anunță la oficiul fitosanitar județean, de preferință cu localizarea plantației și fotografii.

Și totuși, pe teren, imaginea este alta. Din experiența mea de inspector, cei mai mulți viticultori din România fie nu au fost ajutați să recunoască simptomele, fie nu le recunosc pentru că nu au căutat niciodată să le cunoască. Ambele situații duc la același rezultat: butucii bolnavi rămân în plantație, cicada se hrănește pe ei și duce fitoplasma mai departe. Nu sunt cazuri izolate. Focarele de la Carastelec, Tirol, Jamu Mare, Mâsca și Recaș (acesta din urmă eradicat), prezentate în partea a II-a a acestui material, arată că boala nu mai bate la ușă, ci a intrat deja în casă.

La acestea se adaugă viile abandonate, rămase în urma moștenirilor nerezolvate sau fără forță de muncă, precum și vița-de-vie de la poarta casei ori de pe bolta din curte, pe care nimeni nu o socotește

„plantație”, dar pe care cicada o vizitează la fel de conștiincios. Diferența față de Croația și Austria nu stă în cunoașterea științifică, ci în trecerea de la recomandare la obligație și de la obligație la sprijin concret.

Cum citim culorile toamnei

Toamna este ultima fereastră a anului în care boala se lasă văzută. Până la căderea frunzelor, o viță bolnavă se deosebește de vecinele ei prin câteva semne, care trebuie privite împreună, nu fiecare separat:

Semnul	Colorare firească de toamnă	Suspiciune de flavescență aurie
Culoarea	Apare treptat și uniform, pe tot soiul și pe toată parcela.	Apare mai devreme, pe butuci sau lăstari izolați, care contrastează cu vecinii: galben-auriu la soiurile cu struguri albi, roșu-vișiniu până la violaceu la cele cu struguri colorați.
Forma frunzei	Limbul rămâne plan; frunza se usucă și cade firesc.	Marginile se răsucesc spre partea inferioară, frunza capătă formă triunghiulară, devine groasă și casantă (se rupe la îndoire).
Lăstarii	Lignificați complet, de culoare brună.	Nelignificați sau lignificați parțial, flexibili, „cauciucați”, cu port plângător; peste iarnă se înnegresc și pier.
Strugurii	Maturați normal sau culeși.	Ciorchini zbârciți, uscați, care rămân atârnați pe butuc.
Distribuția	Întreaga parcelă.	În focare: butuci sau grupuri de butuci, adesea extinse de la un an la altul.

De fapt, aceleași culori și aceeași răsucire a frunzelor pot avea și alte cauze: îngălbenirea de tip *Bois noir*, produsă de *Candidatus* Phytoplasma solani și transmisă de *Hyalesthes obsoletus*; răsucirea virală a frunzelor (*Grapevine leafroll-associated viruses*, GLRaV), la care, la soiurile cu struguri colorați, nervurile principale rămân de regulă verzi; rănirile sau strangulările tulpinii. Simptomele vizuale nu identifică fitoplasma, ci justifică prelevarea probelor. De aceea, butucul suspect se marchează, se fotografiază și se anunță, iar diagnosticul îl pune laboratorul, prin metodele moleculare din protocolul EPPO PM 7/79.

Fotografiile de mai jos, făcute în plantații austriece la sfârșitul lunii octombrie, arată exact acest amestec de culori, în care ochiul trebuie să caute excepția, nu regula.

Fig. 3. Detaliu: pe un rând dominat de frunze galben-aurii, un lăstar cu frunze vișiniu-violacee, răsucite spre partea inferioară.

Foto: Mirela Heizer ©, Austria, octombrie 2026

Fig. 4. Înroșire neuniformă, în pete și pe sectoare, de la un butuc la altul, la un soi cu struguri colorați.

Foto: Mirela Heizer ©, Austria, octombrie 2026

Fig. 5. Viță tânără, protejată cu plasă, în rândul butucilor bătrâni: frunze roșii, răsucite, lăstar subțire, încă verde-gălbui la sfârșit de octombrie.

Foto: Mirela Heizer ©, Austria, octombrie 2026

Ce e de făcut acum, până la căderea frunzelor

1. Parcurgerea plantației rând cu rând, cât frunzele sunt încă pe butuci și marcarea vizibilă (bandă colorată, etichetă) a butucilor suspecți, pentru a fi regăsiți și după defoliere.
2. Fotografierea butucilor suspecți și anunțarea suspiciunii la oficiul fitosanitar județean, cu localizarea exactă a plantației.
3. Nicio recoltare de coarde pentru altoire sau butășire din plantațiile cu simptome. La tăierile de iarnă, lăstarii nematurați, înnegriți, trădează butucii bolnavi și după căderea frunzelor.
4. Defrișarea butucilor confirmați cu tot cu rădăcini, astfel încât portaltoiul să nu mai lăstărească și arderea lor.
5. Folosirea exclusivă a materialului săditor certificat, însoțit de pașaport fitosanitar; pentru materialul de înmulțire, ANF recomandă tratamentul cu apă caldă (50°C, 45 de minute).
6. Pregătirea programului de combatere a vectorului pentru 2027: capcane adezive galbene pentru monitorizare și tratamente insecticide în fereastra larvară, cu produse omologate.
7. Discuția cu vecinii: viile abandonate și vița-de-vie din curți intră în aceeași ecuație. O plantație îngrijită, lângă una părăsită, rămâne un pericol.

Ce putem învăța de la vecini

Eu cred că România are nevoie de trei lucruri pe care Croația și Austria le au deja. Primul: obligații clare, cu termene precise pentru anunțare, defrișare, tratamente și evidența lor. Al doilea: sprijin financiar pentru defrișarea viilor abandonate, acolo unde proprietarul lipsește sau nu mai poate întreține plantația, după modelul croat. Al treilea: informare la firul ierbii, prin primării, asociații de producători, stațiuni de cercetare și oficii fitosanitare, cu imagini din teren, nu doar cu texte de lege. Un viticultor care a văzut o singură dată, pe viu, un butuc bolnav nu îl mai confundă cu efectul toamnei.

Toamna, vița-de-vie vorbește în culori. Cele mai multe frunze spun povestea unui an încheiat; câteva cer ajutor. Să învățăm să le deosebim cât mai sunt pe butuci, pentru ca primăvara să nu ne găsească numărând golurile din rânduri.

Dr. ing. Mirela Heizer
Inspector de specialitate

HEIZER MIRELA-GABRIELA

Digitally signed by HEIZER MIRELA-GABRIELA
Date: 2026.11.02 15:23:21 +02'00'

Surse

1. Croatia Week (4.10.2026) – Warning over disease threatening Croatian vineyards
2. Narodne novine NN 154/2025 – Naredba o poduzimanju i sufinanciranju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze
3. der Winzer (13.08.2026) – Goldgelbe Vergilbung erstmals in NÖ nachgewiesen
4. LK Niederösterreich – Amerikanische Rebzikade und Goldgelbe Vergilbung der Rebe
5. Regionews – Burgenland: Goldgelbe Vergilbung, Kontrolle und rasche Rodung befallener Rebstöcke
6. ANF (4.06.2026) – Flavescența aurie în România, o amenințare emergentă pentru viticultură
7. ANF (21.09.2026) – Flavescența aurie: precizări după reacțiile viticultorilor
8. EPPO (2016) – PM 7/79 (2) Grapevine flavescence dorée phytoplasma. *EPPO Bulletin*.